

[Lasse Budtz]

stan må fordømmes af Danmark, ganske som mange andre har fordømt denne ulykkelige krig. Vi må kræve, at de sovjetiske tropper hurtigst muligt trækkes tilbage.

Vi er klar over, at regeringen deler denne opfattelse, og at regeringen også deler vores opfattelse af, at man i alle relevante internationale organisationer – selvfølgelig først og fremmest i FN – må arbejde for en sådan udvikling. Også i denne forbindelse gælder det, at Danmarks indflydelse er meget begrænset, men sammen med andre kan vi gøre noget.

Afghanistan må ganske som alle andre lande have ret til at leve en fredelig tilværelse med respekt for menneskerettighederne og i forbindelse hermed med selvbestemmelsesret. Selvbestemmelsesretten og menneskerettighederne overtrædes hver eneste dag, hvilket også udenrigsministerens tale klart har understreget.

I hvert fald en halv million dræbte, hvis man skal stole på FN-tallene, op mod fire millioner eller flere flygtninge, regelmæssige massakrer på civilbefolkningen, uudholdelige konditioner i fængslerne, vedvarende overtrædelse af de fundamentale rettigheder, f.eks. rettigheden til frit at kunne udtrykke sig osv. osv., danner listen over de forhold, det afghanske folk bydes.

Har man været i tvivl tidligere – hvad ingen kan have været – må FN's rapport om udviklingen i Afghanistan have overbevist alle om det folkemord, hverken mere eller mindre, der er under udvikling. Som jeg sagde ved motiveringen for denne debat, kan krigen ikke vindes, men landet kan ødelægges totalt.

Langsomt, umådelig langsomt, synes Sovjet at have opdaget det. Pravda skrev lige før jul, at en konstruktiv debat mellem de forskellige politiske kræfter i Afghanistan var ønskværdig, og den sovjetiske lydregering, der kom til magten efter kup og modkup, men i højeste grad efter sovjetisk ønske, har optaget ikke-kommunister på ministerlisten.

I FN, hvor, som vi har hørt, et kæmpemæssigt, meget stort og massivt flertal har vedtaget en fordømmende resolution, der klart stempler Sovjet som aggressoren, har man været i stand til at formidle en slags dialog mellem lydregeringen i Kabul på den ene side og Pakistan på den anden. De har ganske vist, som ministeren rigtigt beskrev

det, ikke talt direkte sammen, men de har talt til generalsekretærens repræsentant, der så er gået fra den ene delegation til den anden med budskaberne eller synspunkterne.

Man er nogenlunde enige om de tre ting, ministeren nævnte. For det første, at Afghanistan skal vende tilbage til positionen som en neutral stat. Den politiske placering skal for det andet garanteres, selvfølgelig af Afghanistan selv og Pakistan, men også af andre magter, bl.a. supermagterne og Kina. Og for det tredje skal de næsten fire millioner eller flere flygtninge have mulighed for at vende tilbage fra Pakistan og fra Iran.

Men det egentlige problem har man ikke løst, og det er, hvornår de sovjetiske tropper vil blive trukket tilbage. Det kan ganske enkelt ikke ske hurtigt nok, men det vil desværre være naivt at tro, at det vil ske i den nærmeste fremtid; her deler jeg ministerens pes-simisme.

Ganske vist har førstesekretær Gorbatjov vist en vis bevægelighed i forbindelse med topmødet med præsident Reagan, men Sovjetunionen mener, at Afghanistan hører til denne supermagts interesseområde, og derfor vil man have sikkerhed for, at landet ikke kan vende sig imod Sovjet.

Denne opfattelse af ret til at kontrollere situationen i et naboland har vi mødt mange gange før. Det er en holdning, tidligere stormagter og nuværende supermagter mener at kunne indtage, og vi kender nøjagtig den samme situation fra Mellemamerika, hvor USA på ganske samme måde mener, at man kan blande sig efter politisk forgodtbefindende i nabolandenes forhold. Det bør man ikke kunne, og det internationale samfund bør protestere, når det sker.

Det er også ud fra denne holdning, Sovjet ønsker at sikre sig, at der ikke fortsat er amerikansk indblanding i området. Der er ingen tvivl om, at USA har bevilget mange millioner dollars som hjælp til de ikke-kommunistiske oprørere. De kæmper selvsagt en retfærdig kamp mod invasionsstyrkerne, akkurat som sandinisterne kæmpede en retfærdig kamp for deres lands frihed og fortsætter dermed. Men vi må nok regne med, at en sovjetisk tilbagetrækning næppe kan fremkaldes, hvis der ikke afgives løfte om et stop for den amerikanske hjælp til frihedskampen.